

Arkivsak

26/09997-2

Saksbehandler

Eirin Farmen

Saksgang

Fylkesutvalget

Fylkestinget

Møtedato

01.09.2026

08.09.2026

Høring - Endringer i reglene om interkommunalt samarbeid

Innstilling fra fylkesdirektøren

Vestfold fylkeskommune støtter de foreslåtte endringene i reglene om interkommunalt samarbeid etter kommuneloven.

Sammendrag

Kommunal- og distriktsdepartementet har sendt på høring forslag til endringer i reglene om interkommunalt samarbeid etter kommuneloven.

Forslaget omfatter blant annet

- åpne for at kommunalt oppgavefellesskap kan delegeres myndighet til å fatte enkeltvedtak og utøve annen offentlig myndighet, og tilpasninger i regelverket som følge av dette
- presisere og klargjøre reglene om kommunalt oppgavefellesskap og interkommunalt politisk råd
- åpne for administrativt vertskommunesamarbeid mellom kommuner og fylkeskommuner om oppgaver de har felles
- avvikle muligheten for å ha felles, folkevalgt nemnd i vertskommunesamarbeid.

Bakgrunn og saksgang

Kommunal- og distriktsdepartementet sendte 1. juni 2026 forslag til endringer i reglene om interkommunalt samarbeid på offentlig høring. Høringsfristen er satt til 1. oktober 2026.

Bakgrunnen for høringen er departementets ønske om å videreutvikle regelverket for interkommunalt samarbeid, slik at det i større grad understøtter kommunesektorens behov for fleksible og effektive samarbeidsløsninger. Forslagene bygger på erfaringer med dagens regelverk og behovet for å klargjøre og modernisere bestemmelsene.

Saken legges frem for fylkesutvalget som behandler saken og gir sin innstilling til fylkestinget. Fylkestinget gjør endelig vedtak.

Saksopplysninger

Departementet foreslår følgende hovedendringer:

Kommunale oppgavefellesskap kan gis myndighet

Departementet foreslår at kommunalt oppgavefellesskap som er eget rettssubjekt, skal kunne delegeres myndighet til å fatte enkeltvedtak og forskrift. Dette vil legge til rette for at kommunene kan samarbeide om flere oppgaver. Forslaget innebærer at kommuneloven gir en generell hjemmel til å kunne delegere slik myndighet.

For at et oppgavefellesskap skal kunne fatte enkeltvedtak, er det nødvendig med en del justeringer og tillegg til de gjeldende reglene for kommunalt oppgavefellesskap. Dette for at det skal bli forsvarlig at oppgavefellesskap får delegert slik myndighet.

For det første er det nødvendig å styrke deltakerkommunenes mulighet for styring og kontroll med samarbeidet. Departementet foreslår blant annet at deltakerne skal kunne instruere representantskapsmedlemmene og at deltakerne kan bestemme hvordan oppgavefellesskap skal organiseres. Forslaget åpner også for at kommunedirektørene i deltakerkommunene kan få møte- og talerett i organene i samarbeidet og at ordførerne kan få møte-, tale- og forslagsrett.

For det andre foreslår departementet å stille krav om at oppgavefellesskap som er et eget rettssubjekt må ansette en administrativ leder. Administrativ leder skal ha ansvar for internkontroll, og ellers tilsvarende oppgaver som kommunedirektøren i kommuner, blant annet et ansvar for at saker som legges fram for folkevalgte organer er forsvarlig utredet.

For det tredje er det behov for å klargjøre enkelte forhold knyttet til omgjøring av enkeltvedtak, kontroll og tilsyn. Departementet foreslår blant annet en egen bestemmelse om deltakernes omgjørings- og instruksjonsadgang.

Departementet mener det fremdeles er behov for en enkel samarbeidsmodell som kan brukes for å løse oppgaver og gi tjenester som ikke innebærer at det fattes enkeltvedtak. Muligheten for å opprette oppgavefellesskap som ikke er eget rettssubjekt, bør derfor videreføres. Slike oppgavefellesskap bør ikke kunne få delegert myndighet til å fatte enkeltvedtak, med unntak av ved forvaltning av tilskuddsordninger. Dette er en videreføring av gjeldende rett. I praksis innebærer departementets forslag at kommuneloven vil åpne for at kommuner inngår to ulike former for oppgavefellesskap:

- oppgavefellesskap med begrenset myndighet (ikke eget rettssubjekt)
- oppgavefellesskap som kan utøve offentlig myndighet (eget rettssubjekt)

Klargjøring av regelverket

Både for oppgavefellesskap med begrenset myndighet og for oppgavefellesskap som kan utøve offentlig myndighet, er det behov for flere justeringer og klargjøringer. Mange kommuner synes dagens regelverk for oppgavefellesskap er vanskelig å bruke i praksis. Departementet foreslår flere endringer for å tydeliggjøre hvilke regler som gjelder. Blant annet inneholder høringsnotatet forslag om en klarere regulering av organene i

oppgavefellesskap og en egen bestemmelse om uttreden og oppløsning. Endringene innebærer at bestemmelsene i kommuneloven blir mer omfattende, men departementet foreslår disse presiseringene for å gjøre det tydeligere og dermed enklere for kommunene og fylkeskommunene å etablere og drive interkommunale samarbeid.

Vertskommunesamarbeid mellom kommuner og fylkeskommuner

Departementet foreslår også endringer i reglene om administrativt Vertskommunesamarbeid, som gjør det mulig for kommuner og fylkeskommuner å være vertskommune for hverandre om oppgaver de har felles.

Avvikling av felles folkevalgt nemnd i vertskommunesamarbeid

Som et resultat av at kommunalt oppgavefellesskap skal kunne utøve offentlig myndighet, mener departementet det ikke lenger er behov for vertskommunesamarbeid med felles, folkevalgt nemnd. Samarbeidsmodellen er svært lite brukt. Departementet foreslår derfor å avvikle denne samarbeidsmodellen.

Reglene for interkommunalt politisk råd og kommunalt oppgavefellesskap har mange likhetstrekk. Som et resultat av endringene departementet foreslår i reglene om kommunalt oppgavefellesskap, inneholder høringsnotatet forslag om en del tilsvarende endringer i reglene for interkommunalt politisk råd. Departementet foreslår også å tydeliggjøre hvilke oppgaver og hvilken myndighet interkommunale politiske råd kan ha.

Økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser

Forslagene forventes ikke å medføre økonomiske konsekvenser for Vestfold fylkeskommune. På sikt kan økt fleksibilitet i ulike samarbeidsorganiseringer bidra til mer effektiv ressursutnyttelse. Forslagene vil kunne gi større organisatorisk handlingsrom ved etablering og videreutvikling av samarbeid mellom kommuner og fylker. Når det gjelder juridiske konsekvenser innebærer forslagene endringer i delegering av myndighet og organisering av samarbeid.

Konsekvenser for fylkets klimamål og FNs bærekraftsmål

Forslagene har ingen direkte konsekvenser for fylkets klimamål. Indirekte kan mer effektive samarbeidsformer bidra til bedre ressursutnyttelse.

Konsekvenser for CRPD

Forslagene har ingen direkte konsekvenser for gjennomføringen av CRPD.

Fylkesdirektørens vurdering

Fylkesdirektøren vurderer at departementets forslag representerer en hensiktsmessig videreutvikling av kommunelovens regler om interkommunalt samarbeid. Det vurderes som positivt at kommunale oppgavefellesskap kan gis myndighet til å fatte enkeltvedtak og utøve offentlig myndighet.

Fylkesdirektøren støtter også forslaget om å åpne opp for administrativt vertskommunesamarbeid mellom kommuner og fylkeskommuner om felles oppgaver.

Klargjøring av regelverket er positivt, og samlet vurderer fylkesdirektøren at forslagene vil gi større organisatorisk handlingsrom ved etablering og videreutvikling av samarbeid mellom kommuner og fylker.

Konklusjon/anbefaling

Vestfold fylkeskommune støtter de foreslåtte endringene i reglene om interkommunalt samarbeid etter kommuneloven.

Vedlegg:

Høringsbrev

Høringsnotat om endringer i reglene om interkommunalt samarbeid